

Obdobie rozdrobenia & dynastia Táng

Obdobie rozdrobenia: Zhrnutie

• Poézia

- Rozvoj **5-slabičného verša** žánru básní *shī*
- Vznik a rozvoj **nových podžánrov** básní *shī*
 - 1) „piesne môjho vnútra“ *yǒng huái* 咏怀,
 - 2) reflexie o behu života v „piesniach o histórii“ *yǒng shǐ* 咏史,
 - 3) variácie na ľudové piesne s alegorickým podtextom „napodobovanie starého“ (*nǐ gǔ* 拟古),
 - 4) filozofická poézia vyjadrujúca základné myšlienky taoizmu (*xuán yán shī* 玄言诗),
 - 5) „pijávka“ reflexívna poézia (*yǐnjiǔ* 饮酒),
 - 6) básne s fantastickou tematikou „putovanie za nesmrteľnými“ (*yóu xiān* 游仙),
 - 7) poézia o živote v dedinskom prostredí, tzv. básne „polí a záhrad“ (*tián yuán* 田园),
 - 8) prírodná lyrika (*Shān shuǐ shī* 山水诗),
 - 9) básnické zátišia „o predmetoch“ (*yǒng wù shī* 咏物诗), 10) „palácová poézia“ zameraná na popis krásnych žien (*gōng tǐ shī* 宫体诗),
 - 10) účelová príležitostná poézia (*chóudá* 酬答),
 - 11) básne skladané pre zábavu (*yóuxì* 游戏)

- **tonálny charakter čínštiny**
- dôraz na využitie **literárnych prostriedkov**:
napodobovania, literárnych narážok
a intertextuality
- **napätie medzi starými a novými hodnotami**
 - 1) zmena funkcie
 - 2) Báseň ako spoločenský akt

Próza

- Za dynastie Hàn došlo k jasnému rozlíšeniu medzi literatúrou uznávanou/vysokou a neuznávanou/nízkou → **kodifikácia** starovekých textov a ich popularita
- **Katalogizácia textov**: počiatok uvažovania o literatúre
 - 7 súhrnov (Qī lüè 七略)
 - O umení a literatúre (*Yìwénzhì* 藝文志)
- Vznik koncepcie **xiǎoshuō** 小說 a žánru **zhìguài xiǎoshuō**
- Vznik **nesyžetovej prózy**:
 - Formálna vybranosť (rytmizácia, vytváranie syntaktických úsekov, ktoré su buť paralelné, alebo majú vnútorné rýmy, neskôr zvukomalebnosť)
 - Oficiálne texty sú veľmi zdobné, kým osobné sú jednoduchšie.

Literárne myslenie/uvažovanie o literatúre

- Cáo Pī 曹丕 (187-226): **O literatúre** (Lùn wén 论文)
- Lù Jī 陆机 (261-303): **Popisnú báseň o literatúre** (Wénfù 文賦)
- Xiāo Tǒng 萧统 (501–531): **Wénxuǎn** 文选
- Liú Xié 刘勰 (465–522): **Duch básnictví vyřezávaný do draků** (*Wén xīn diāo lóng* 文心雕龙)

Dynastia Táng 唐代 (618-907)

- Obdobie blahobytu a rozvoja
- Preberá kultúru Južných dvorov
- Dochádza k mnohým spoločenským zmenám
- An Lushanove povstanie (755-763)

Spoločenské zmeny

- Centralizačné úsilie: oslabovanie starých rodín a posilňovanie ištitútu cisára
- Administratívne opatrenia
- Rozšírenie systému štátnych skúšok
- Kozmopolitný charakter spoločnosti

Náboženské systémy za Táng

- **Konfucianizmus**

- kodifikácii rituálu
- oslabil sa faktor pôvodu a kládli dôraz na schopnosť jedinca
- zmena postojov ku konfuciánskym textom
 - Predstavujú spoločenský poriadok a zriadenie
 - Sú ústredné pre vzdelávania
 - Štandardizácia textov
 - *Správny význam piatich kanonických kníh* (Wǔjīng zhèngyì 五经 正义)
- Hnutie za starý štýl (Gǔwén yùndòng 古文运动)
 - Liǔ Zōngyuán 柳宗元 (773-819)
 - Hán Yù 韓愈 (768-824)

- **Daoizmus**
- 637 bol daoizmus vyhlásený ako najvyššie náboženstvo
- zakladatelia chrámov a kláštorov
- tiež kompilovať daoistický kánon
- Ženy v daoizme

Shàng yuán fū rén 上元夫人 od Lǐ Bái

上元谁夫人，
偏得王母娇。
嵯峨三角髻，
馀发散垂腰。
裘披青毛锦，
身著赤霜袍。
手提羸女儿，
闲与风吹箫。
眉语两自笑，
忽然随风飘。

**Najvyšší počiatok, čo je to za pani?
Zvlášť sa hodí ku kráse Kráľovnej matky
Vznešene sa týči jej trojhraný drdol
Zvyšok vlasov jej spadá k pasu.
Je zabalená v tyrkysovom damasku,
A jej telo je zahalené v červenej róbe z inovatky.
Ruku v ruke ide s dievčinou Ying,
V záhaľke spolu hrajú na píšťalu privolávajúc fénixa.
Rozprávajú obočím sa voľne rozosmejú,
Náhľivo odlietajú nasledujúc vietor.**

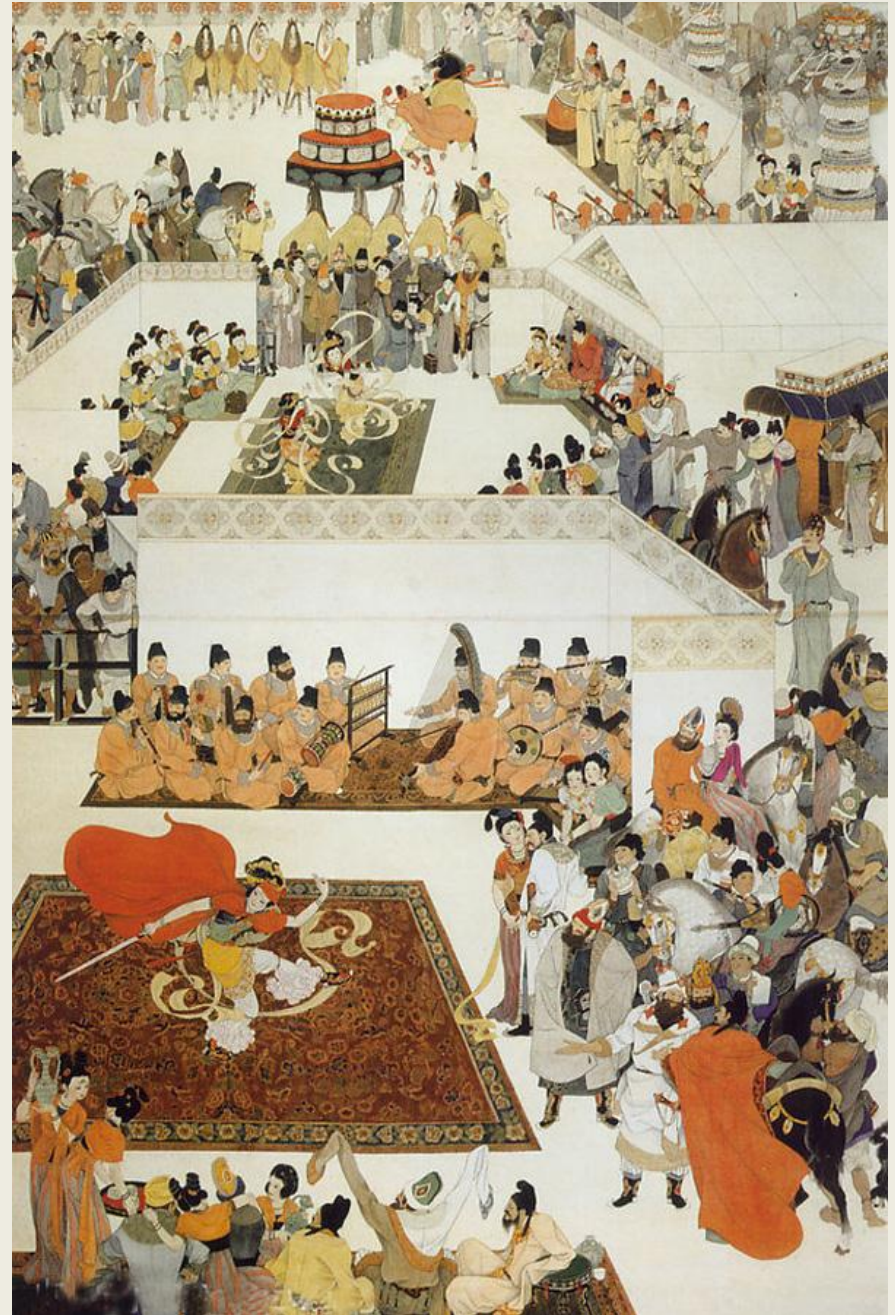
Buddhizmus

- tri fázy sinizácie
Buddhizmu
 - vysvetliť budhizmus
v kontexte vlastných
tradícií
 - Pomoc zo strednej Ázie
 - Vytvorenie novej
myšlienkovvej vetvy
- Vznik veľkých kláštorov,
predovšetkým na
Wutaishane, ale i v
Dunhuangu
- Vplyv na dejiny literatúry:
 - Verejné rozprávania
 - Rozvoj kníhtlače

Mestá a mestská kultúra

- Návrh mesta
- Vzdelávacie inštitúcie
- Chudobní
- Chrámy
- Trhy
- Zábavné štvrte

Imperial Park

Imperial Park

Ch'ung-hsian Gate

Da-ming Palace

Imperial City

Ch'eng-tien Gate

Administrative centre

Hsing-ch'ing Palace
Ch'un-ming Gate

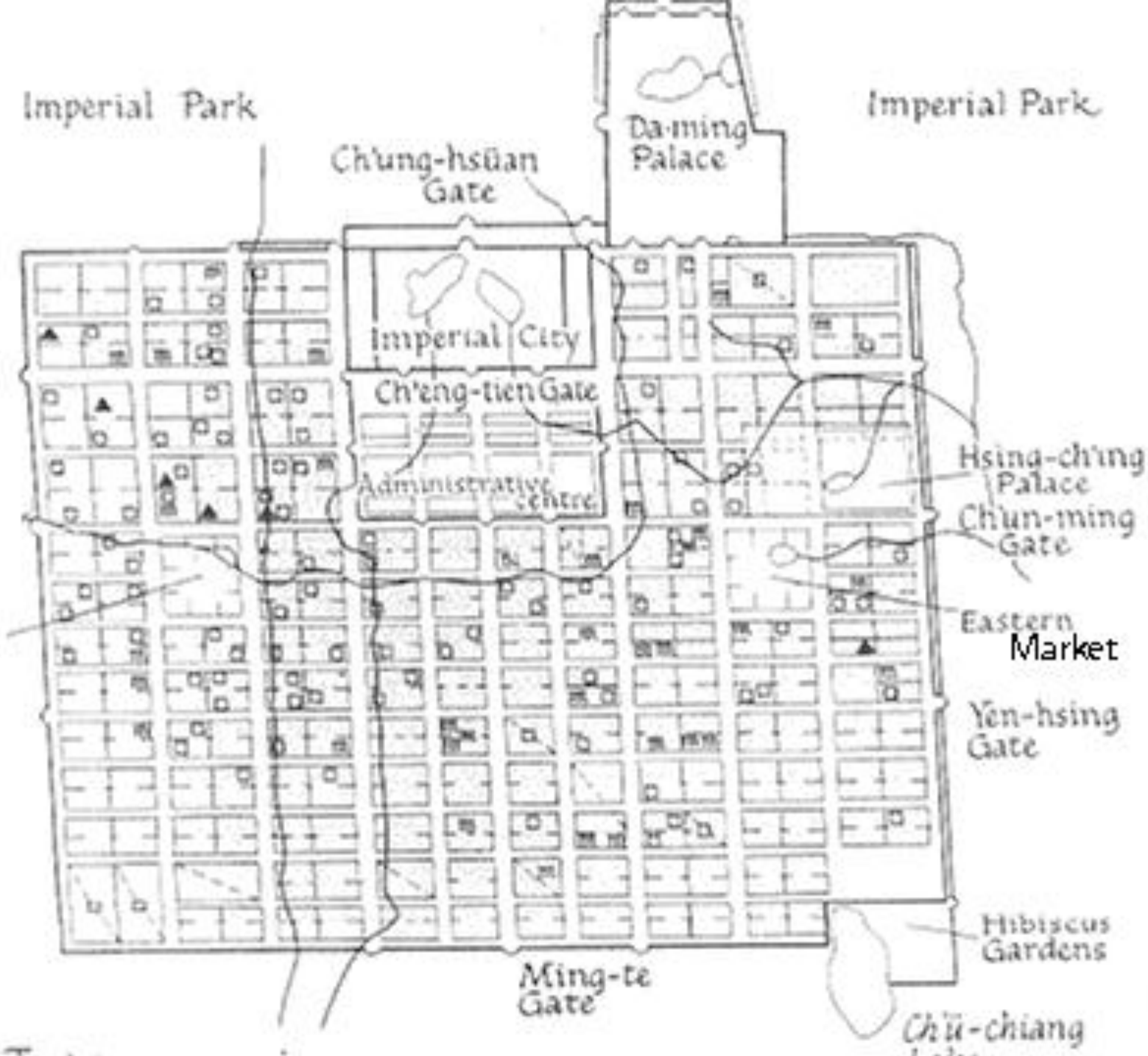
Eastern Market

Yen-hsing Gate

Hibiscus Gardens

Ming-te Gate

Ch'ü-chiang Lake

Mesto

Zábavné štvrte

